

MOJE SMYSLY

ZRAK, CHUŤ, ČICH, SLUCH, HMAT,
POZNÁM, CO MÁM RÁD

AKTIVITY PRO DĚTI

MOTIVACE

Smysly

Člověk, ten má smyslů pět,
znám je všechny nazpaměť.
Kde jsou oči, tam je ZRAK,
po prstech nám skáče HMAT.
SLUCH nám sedí na uších,
do nosu nám vlezl ČICH.
A CHUŤ v ústech na jazýčku
spinká si tu na krajíčku.

HÁDANKY

1.
Dva blýskavé korálky,
které svítí do dálky?
Nikoho snad nezaskočí,
že jsou to jen naše ... (OČI)

2.

Malinovou barvu mají,
špulí se a otvírají.
Každý hádat musí,
že tohle jsou ... **(PUSY)**

3.

Protože mu rýma vadí,
s kapesníkem kamarádí.
Každý malý kos,
ví, že je to ... **(NOS)**

4.

Posazené na hlavě,
poslouchají zvědavě.
Napovíme Květuši,
jsou to přece dvě ... **(UŠI)**

DOPLŇOVAČKA

(Eva Hurdová)

Čím se na svět díváme?

Očima.

A čím zvuky vnímáme?

U....

Nosem vůni čicháme,

Ústy jídlo chut....

Co je hladké? To poznáme,

Když si předmět ohma....

PŘEČTI SI S MAMINKOU POHÁDKU „POHÁDKA O SMYSLECH“ (PŘÍLOHA Č. 1)

NEPOLÁMEŠ SI JAZÝČEK?

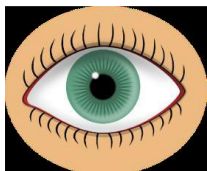
1.

Saša má dvě sušenky,
Jan sušené švestky.
Dáš mi Sašo, sušenku?
já ti dám dvě švestky.

2.

Ke svačině měla Táňa,
zase malé houstičky.
Houstičky jí nestačily,
chce i koláč maličký.

ZRAK

Co ta očka vidí?
Vidí, vidí, lidi.
Tátu, mámu, holčičku,
kluka, dědu, babičku.
Spolu bydlí v domečku
na zeleném kopečku. (autor: František Hrubín)

HRY S MAMINKOU

- **Co vidí tvoje očka?** Rozhlédni se kolem sebe a jmenuj nějaký předmět, který vidíš.
- **Vyhledej, co ti maminka napoví...** hledej např. předmět, věc, která má ...červenou barvu....

- **Co se změnilo v pokoji?** Změníme, jeden předmět v pokoji a dítě hádá, o jakou změnu jde.
- **Poskládej jednoduché obrázky ze špejlí** – domeček, sluníčko ... můžeme postupovat podle vzoru, nebo podle diktátu, samostatně, můžeme připravit obrázky, ve kterých bude chybět jedna špejle, dítě bude mít za úkol ji doplnit.
- **Skládání rozstříhaných obrázků** – rozstříhané pohlednice, obrázky

KIMOVY HRY

- Dáme dítěti několik (maximálně 6) předmětů, sestavíme je do řady, dítě si má jejich umístění pamatovat, pak předměty pomícháme a dítě by je mělo znovu sestavit ve stejném pořadí jako předtím
- Požádáme dítě, aby si dobře prohlédlo, co je za předměty na stole, a aby si zapamatovalo co nejvíce věcí, pak věci schováme a dítě se snaží vyjmenovat co možná nejvíce věcí, které si zapamatovalo

HAZPÍVEJ SI PÍSNIČKU HOLKA MODROKÁ (PŘÍLOHA Č. 2)

PRACOVNÍ LIST - NAJDI ODLIŠNÝ OBRÁZEK – ODLIŠNÝ OBRÁZEK ZAKROUŽKUJ TUŽKOU (PŘÍLOHA Č. 3)

CHUŤ

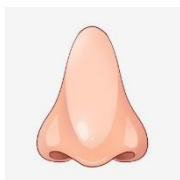
Než do bříška jídlo dáme,
jazyčkem ho ochutnáme.

VYZKOUŠEJ S MAMINKOU

- **Ochutnáváme různé potraviny se zavázanýma očima**, slovní komentář určení chuti
- **Jmenujeme názvy chutí** (slaná, sladká, kyselá, hořká)
- **Hledání protikladů** (slaná - sladká, studená - teplá, tvrdá - měkká, řídká - hustá, málo - hodně, kyselá - sladká, uvařená - syrová, nakrájená - celá...)

- **Které z potravin jsou přátelé a nepřátelé zubů**, třídit potraviny na zdraví prospěšné a neprospěšné

ČICH

Hlava, ramena, kolena, palce,
kolena, palce, kolena, palce,
hlava, ramena, kolena, palce,
oči, uši, pusa, nos.

Postupně jmenujeme části těla, kterých se budeme oběma rukama dotýkat.
Rychlost tempa odříkávání říkanky se během hry zrychluje.

NOS – PŘÍSLOVÍ A RČENÍ

- **Dávat si do nosu** = dopřávat si, užívat si něčeho dobré (často ve spojení s dobrým jídlem a pitím)
- **Mít nos nahoru** = být pyšný, chovat se povýšeně
- **Jít za nosem** = jít přímo a podle čichu
- **Ohrnovat (nad něčím/někým) nos** = pohrdat něčím/někým, tvářit se na něco odmítavě, pohrdavě
- **Strkat do něčeho nos** = plést se do něčeho, co se nás netýká, být zvědavý, někdy až příliš
- **Něco mu přeletělo přes nos** = je ve špatné náladě kvůli maličkosti
- **Vodit někoho za nos** = někoho šidit, dělat si z někoho blázny (stejný význam má také tahat někoho za nos)
- **Před nosem** = velmi těsně, často se používá ve spojení, utekl mu těsně před nosem, nebo udělal někomu něco před nosem = udělal to těsně před ním

POZNÁŠ PODLE ČICHU, CO JE SCHOVANÉ V PYTLÍKU?

- Připravíme si několik stejných neprůhledných papírových (plátěných) pytlíků a vložíme do každého věc, která vydává zvláštní vůni (např. nakrájenou cibuli, mletou kávu, hřebíček, kousky mýdla, navoněná vata, pomerančovou kůru, skořici, vanilku atd. K pytlíčkům čicháme a hádáme, co by v nich mohlo být.

Zkus vnímat vůně venku – rostliny, květiny, les, kouř z komína, spodiny aut ...Která vůně ti je příjemná a která ne?

DECHOVÁ CVIČENÍ

- Bublání vody – dítě fouká brčkem do kelímku s vodou
- Nafoukni balonek
- Motýlku leť! Na šnůru zavěsíme papírové motýlky (dítě může samo nakreslit a vystříhnout). Dítě fouká do motýlků, až se motýlci rozfoukají.

PRACOVNÍ LIST - JAK ROSTEME (PŘÍLOHA Č. 4)

SLUCH

Mám dvě uši k naslouchání
a dvě oči na koukání.
Dvě nožičky na chození
a dvě ruce na mazlení

SLUCHOVÉ HRY:

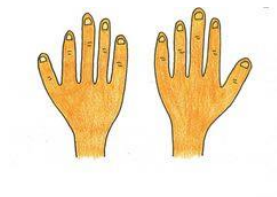
- **Hra na tělo:** ozvěna: tleskáme, pleskáme, dupeme
- **Poznáš, co dělám:** hra s papírem: mačkám, trhám, šustím, stříhám, házím, posunu kostku, závěs, židli – pro ztížení – několik zvuků za sebou.
- **Hledání budíku v místnosti:** podle tikotu děti hledají schovaný budík
- **Děti spí, děti spí, písmenko M je probudí:** děti vymýšlejí slova, která začínají na vybrané písmenko
- **Slovní řada: ŠLA BABIČKA DO MĚSTEČKA, KOUPILA TAM...** každý doplní jedno slovo: hrušku, hrušku a jablko, hrušku, jablko a banán ...

TRÉNUJ S MAMINKOU KRESBU LIDSKÉ POSTAVY

PRACOVNÍ LIST - SLABIKY (PŘÍLOHA Č. 5)

HMAT

Ruce, ruce, ručičky,
máme hbité prstíčky,
máme hebké dlaně,
zatleskáme na ně.

HRA S PRSTY VLASTNÍ RUKY

- Obkreslování vlastní ruky s prsty. Děti si na čtvrtku obkreslí své ruce, mohou vybarvit, dokreslit detaily (nehty, ohyby kůže, prsteny, apod.)

Pojmenuj prsty

- Vystřížení ruky podle nakreslené linie (manipulace s nůžkami a papírem)
- Nalepení vystřížené ruky na barevný papír (manipulace s lepidlem, papírem)

HRAJEME SI S RUČÍČKAMA

- Vložíme do bedýnky 5-8 druhů ovoce a zeleniny. Dítě do ní vstrčí ruku a podle hmatu hádá, co v bedýnce je.

HMATOVÉ VNÍMÁNÍ PŘI POBYTU VENKU

- Zdokonalovat hmatovou motoriku při oblékání, zavazování, zapínání, obouvání...
- V lese – vnímat změnu povrchu, překážky i sklon cesty (hmatová práce nohou)
- Sběr šišek a jiného přírodního materiálu pro další využití
- Na pískovišti – hry s pískem, vlastnosti písku – hrubý, jemný, mokrá, hladký,
- Ohmatávat kůru stromů a jiných přírodnin – je hladká, drsná, keř píchá, šimrá,
- Pohybové aktivity na průlezkách – lanová dráha, horolezecká stěna (úchopy)

- Kreslení klacíkem do písku, hlíny; kreslení křídami na chodník

PRSTOVÉ CVIČENÍ

- Ukazovák a prostředník imitují chůzi nohou

Nožky jdou, nožky jdou,

pěkně jedna za druhou.

Nožky jdou, nožky jdou,

pozor ať to nespletou.

GRAFOMOTORICKÉ CVIČENÍ

Prohlédni si svoje ruce, pozoruj schopnost hýbat prsty, kroutit jimi.

- **šnek** - ruka v pěst - ulita, palec - tělo šneka se vysouvá dopředu a ulita se přitáhne
- **motýl** - spojit palce obou rukou, dlaně křídla
- **zajíc** - pěst, ukazováček a prostředníček natáhnout - uši zajíce
- **had** - celou paži
- **ryba** - natažená dlaň - tělo ryby plave zleva doprava
- **pavouk** - chůze všemi prsty po podložce
- **dalekohled** - spojit palec s ostatními prsty (pro obě oči, pro jedno oko)
- **chůze člověka** - ukazováčkem a prostředníčkem po podložce
- **hlava husy** - celá paže, spojit natažené prsty s palcem

PRACOVNÍ LISTY

VIDÍŠ, SLYŠÍŠ, CÍTÍŠ, OCHUTNÁŠ (PŘÍLOHA Č. 6)

NAŠE SMYSLY (PŘÍLOHA Č. 7)

CHODIDLO – JEDNOTAŽKA (PŘÍLOHA Č. 8)

POHÁDKA O SMYSLEH

V jedné maličké zemi, opravdu, tak maličké, že ji jen těžko najdeme na mapě, žila princezna se svým tatínkem králem. Princezna byla tuze krásná, měla oči modré jako nebe a vlásky žluté jako paprsky sluníčka. Její rty byly krásné jako červené jahůdky, ale neuměly se smát. Nikdy se jí nic nelíbilo, nikdy se neusmála, nikdy neodpověděla tatínkovi králi na pozdrav a vždycky se jen mračila. Když jí kuchař uvařil královskou večeři, ani si nepřivoněla, ani neochutnala a už řekla, že nechce. Nikdy se nepodívala na obrázek, který jí malovaly děti, aby jí udělaly radost. Nikdy nepohladila koťátko, které si s ní přišlo hrát. No zkrátka se vůbec neusmívala.

Ve stejné zemi žil i čaroděj. Byla zlý, starý a škaredý a lidé se ho proto báli. Čaroděj už pěkně dlouhou dobu sledoval, jak se chová princezna. Viděl, že je opravdu moc zlá a proto se rozhodl, že ji unese k sobě do svého doupěte a vezme si ji za ženu. Jak, se rozhodl, tak udělal. Jen co odbila půlnoc, už byl v princeznině pokoji a za nedlouho i s princeznou v náručí ve své noře.

Ráno, když princeznu nikdo nenašel ve svém pokoji, vydal král rozkaz princeznu najít. Královská stráž se pustila do hledání, a protože ta země byla opravdu maličká, do oběda vojáci zjistili, že princeznu u sebe drží čaroděj, a že se rozhodl, že si ji vezme za ženu. Král se velice polekal. Věděl, že když si čaroděj vezme princeznu, bude potom kralovat zemi on a to by vůbec nedopadlo dobře. Sám tedy za čarodějem přišel, aby mu jeho dceru vrátil. „Chachachá! Tak to tedy ne. Vždyť je stejně zamračená, jako na zámku. Akorát víc pláče. Nic jí nechybí, ale protože nejsem tolik zlý, vrátím ji, až mi dáte 5 nejcennějších věcí, co v celém království jsou.“

„A jak poznáš, které věci to jsou?“ zeptal se král.

„Mám kocoura, který pozná jaká je nejhodnotnější věc. Když donesete všech pět správně, zamňouká. Ale pozor, musí to být do dnešního večera, jinak je do konce života princezna má!“ V tu chvíli ze zámku sjížděly vozy plné šperků, šatů, hraček zlatých talířů, porcelánových misek a vlastně všech věcí, které na zámku jsou. Čaroděj s kocourem je chamtivě sledoval, ale kocour se vždy jen zašklebil a ani nezamručel. Král už nevěděl, co by čaroději přinesl a proto rozhodl, že každý kdo má něco hodnotného to musí jít ukázat čaroději. Lidé, protože měli krále rádi, své věci čaroději ukázat přišli. Ale kocour pořád a pořád mlčel.

K čaroději přišlo téměř celé království, nosili mu poklady, ale kocour nevydal žádný zvuk. V tom se před čaroděje postavil chudý venkovský chlapec.

„Co? Chceš mě napálit? To ty máš nejcennější věci? Jako trest, jsi poslední, koho vyslechnu! Když ani Ty nebudeš ty věci mít, bude princezna moje. A ty je teda nemůžeš mít ani náhodou. Vždyť nemáš ani boty!“ křičel čaroděj rozhněvaně.

„To vůbec nevádí, že nemám boty. Alespoň můžu využít první vzácnou věc. Hmat, že můžu cítit jemnou trávu nebo ostré kamínky na svých chodidlech. Nebo hebkou srst svého psa. První věcí, která je pro mě nejvzácnější je hmat.“

„Mňau.“ ozvalo se tiše z čarodějova klína. Sám čaroděj byl natolik překvapený, že nevěděl co říct.

Chlapec pokračoval: „Další věci, které jsou pro mě cenné, jsou zrak a čich. Vždyť jen díky nim můžu vidět barevnost lučního kvítí a cítit jeho sladkou vůni.“

„Mňau, mňau.“

„A víš co ještě je pro mě důležité? Je to sluch, díky kterému slyším mámin zpěv, dětský smích nebo snad jen šumění listů ve větru.“

„Mňau.“ Ozvalo se poněkud hlasitěji.

„A to ještě není všechno,“ dodal chlapec „ještě mám chuť, díky které můžu cítit, jak lahodné jsou babiččiny buchty, jak chutná rajče a jak jahoda.“

„MŇÁÁU.“ Ozval se kocour po páté.

„Nee,“ křičel čaroděj. „To nemůže být pravda, vždyť to všechno mám i já!“

„To ano, ty ale nemáš srdce.“ Pověděl chlapec. A při těchto slovech se začal čaroděj zmenšovat a zmenšovat, až nakonec úplně zmizel. Princezna byla svobodná, a první co udělala, bylo, že se usmála od ucha k uchu a už vůbec nikdy se jí nechtělo zamračit se, když věděla, že i ona má spoustu cenných věcí. A může je kdykoli vidět, slyšet, cítit, ochutnat, nebo se jich jen dotknout.

Holka modrooká

D G A D A7 G A
 Hol-ka mo-dro-o-ká ne-se-dá-vej u po-to-ka, hol-ka mo-dro-o-ká ne-se-dá-vej

8 D A D A D A7 D
 tam. 1. V po-to-ce se vo-da to-čí, po-de-me-le Tvo-je o-či, hol-ka
 2. V po-to-ce je vel-ká vo-da, vez-me-li Tě, bu-de ško-da,
 3. V po-to-ce je has-tr-má-nek za-ta-há Tě, za-co-pá-nek,
 A D
 14 mo-dro-o-ká ne-se-dá-vej tam.

ZKUS TO VESELEJI:

ZDE:

<https://pisnicky-pro-deti.eu/holka-modrooka/>

42. Najdi odlišný obrázek

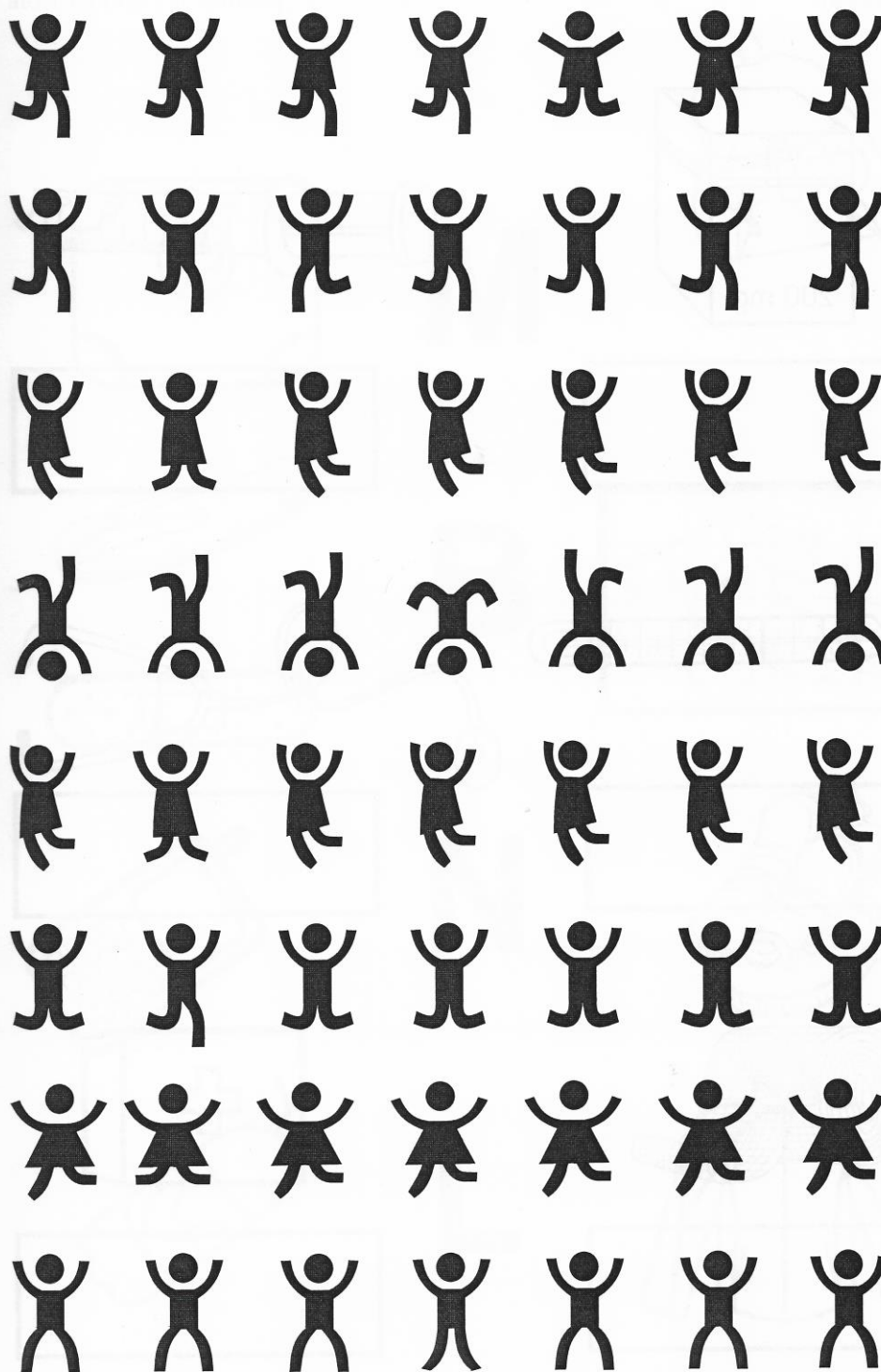
5+

BIO

PSY

Najdi, který obrázek nepatří do řady. Odlišný obrázek zakroužkuj tužkou.

19. Jak rosteme (fáze lidského života)

4+

BIO

PSY

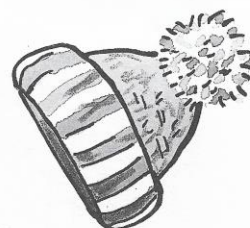
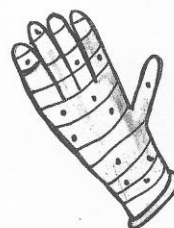
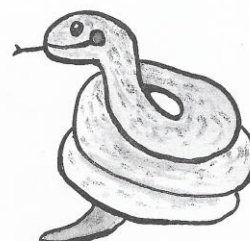
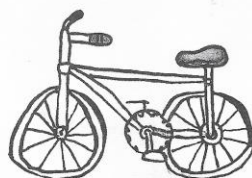
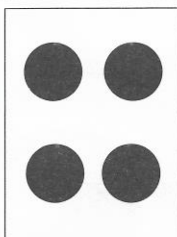
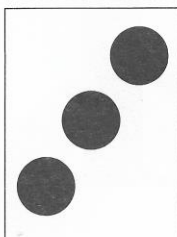
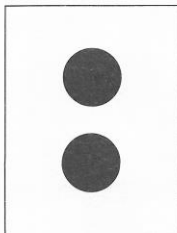
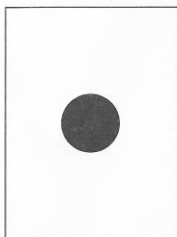
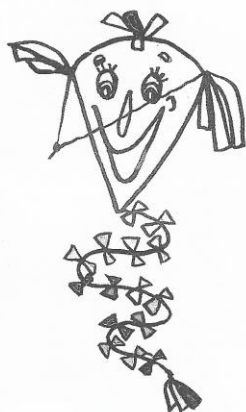
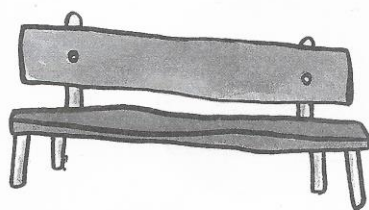
LEP

Vystřihni obrázky a poskládej je ve správném pořadí – miminko, chlapec, táta, děda. Obrázky si můžeš nalepit na čtvrtku papíru a vymalovat pastelkami.

Slabiky

Vytleskej počet slabik slova na obrázku a spoj obrázek se čtvercem, který má stejný počet puntíků.
Obrázky vybarvi.

25. Vidíš, slyšíš, cítíš, ochutnáš

4+	BIO	PSY	ENV	
----	-----	-----	-----	---

Prohlédni si obrázky, pastelkou správně přiřaď: k očím to, co vidíš; k uším to, co slyšíš; k nosu to, co cítíš; k ústům to, co ochutnáš. Obrázek si vymaluj.

9. Naše smysly

4+

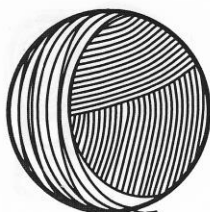
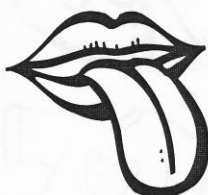
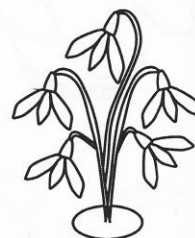
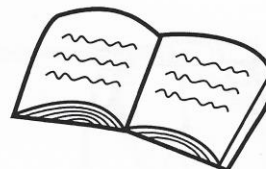
BIO

PSY

ENV

Pojmenuj části těla a urči jaký řídí smysl. Vymaluj jen ty obrázky v řádku, které smysl umí poznat.

26. Chodidlo (jednonožka)

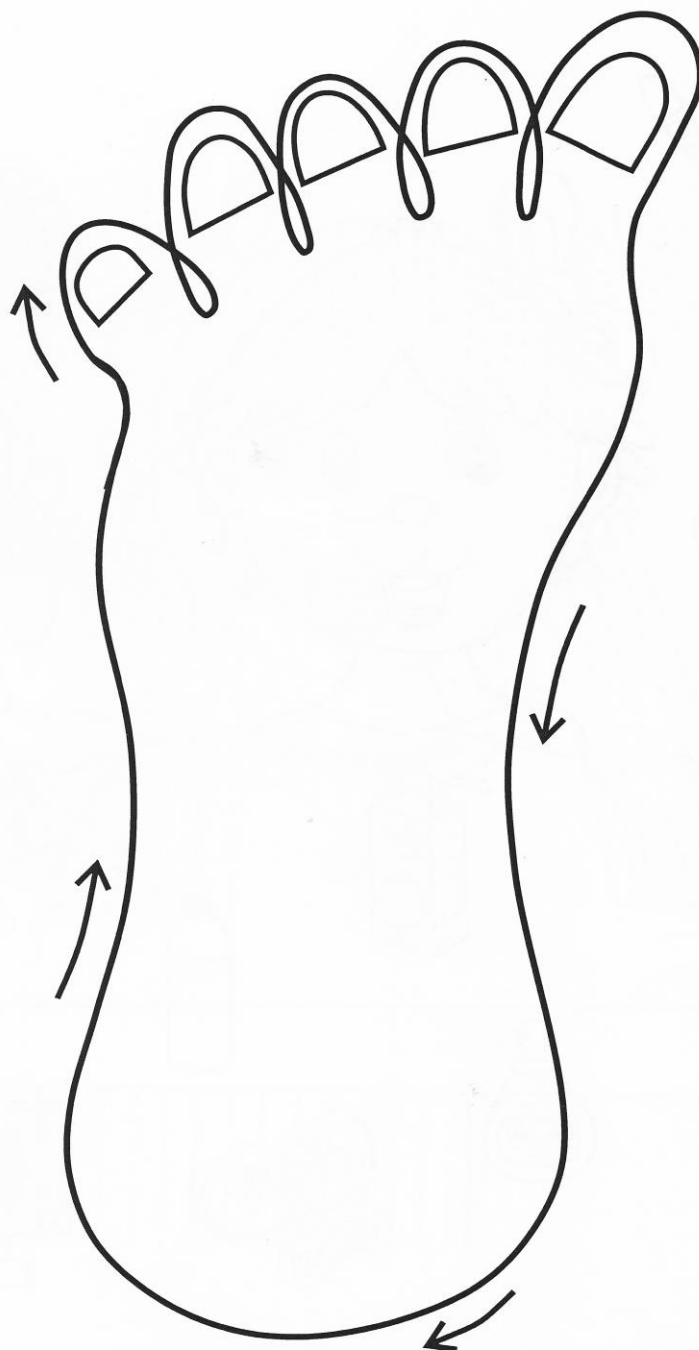
4+

BIO

PSY

Obtáhni chodidlo tužkou jedním tahem. Zkus chodidlo opakovaně obtahovat alespoň 3x. Vymaluj nehty a spočítej prsty.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

KONVALINKOVÁ, Kateřina. Jaro, léto, podzim, zima, ve školce je pořád prima. Ilustrace Edita Plicková. Portál, s.r.o., Praha 2014, ISBN 978-80-262-0620-0

TUČKOVÁ, Jitka. Řídky pro upevnění hlásek C, S, Z. Ilustrace Patricie Koubská. Portál, s.r.o., Praha, 2013, ISBN 978-80-262-0508-1

KAFOMETÍK. Tematické pracovní listy pro mateřské školy. Lidské tělo a zdraví. Infra, s.r.o. Stařeč 2015, ISBN 978-80-86666-56-3

SEZNAM POUŽITÝCH INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

<https://www.promaminky.cz/rikadla-a-basnicky/ostatni-25/smysly-4223>

<https://www.liter.cz/pohadkybajky-maledeti-768791-cist>

<http://skolka-pripravy.cz/>